Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De colleges van burgemeester en wethouders

Media en Creatieve Industrie
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
L.M. van Emmerik
T +31625735057
l.m.vanemmerik@minocw.nl

Onze referentie
51250262

Datum 18 MAART 2025

Betreft Decentralisatie-uitkering openbare bibliotheken 2025-2026, wijziging Bibliotheekwet (Wsob)

Geacht college,

Graag richt ik mij tot u met een verzoek dat betrekking heeft op de besteding van de decentralisatie-uitkering die u sinds dit jaar ontvangt voor de openbare bibliotheek in uw gemeente.

Openbare bibliotheken zijn essentiële voorzieningen die een brede cultureel-maatschappelijke rol vervullen. In de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob), die sinds 2015 van kracht is, krijgt deze brede rol zijn beslag in de vorm van de vijf functies van de bibliotheek: bibliotheken stellen kennis en informatie beschikbaar, bieden mogelijkheden voor ontwikkeling en educatie, stimuleren om te lezen, organiseren ontmoetingen en debat én laten mensen kennismaken met kunst en cultuur. Verder is het uitgangspunt van de Wsob dat alle inwoners van Nederland binnen een redelijke afstand toegang hebben tot een volwaardige openbare bibliotheek.

Hiervoor is een robuust netwerk van openbare bibliotheken nodig. Enkele jaren geleden bleek echter dat er vestigingen gesloten werden en de dienstverlening op sommige plekken terugliep.

Om het tij te keren, heeft het vorige kabinet daarom in 2022 besloten dat er in ieder geval in elke gemeente een toekomstgerichte bibliotheekvoorziening moet zijn en dit vast te leggen in een zorgplicht voor gemeenten middels een aanpassing van de Wet stelsel bibliotheekvoorzieningen. De precieze invulling daarvan vindt plaats in samenspraak met onder andere de bibliotheekpartijen en de VNG namens de gemeenten. Om dit voornemen te kunnen realiseren is structureel bijna 60 miljoen euro per jaar beschikbaar gesteld voor gemeenten ten behoeve van het lokale bibliotheekwerk. Het huidige kabinet zet deze lijn voort en handhaaft dus ook deze structurele extra investering voor de bibliotheken.

In 2023 en 2024 is het beschikbare budget gebruikt om het lokale bibliotheeknetwerk via specifieke uitkeringen gericht te versterken. Bijna 250 gemeenten hebben hiervoor financiering ontvangen.

Onze referentie
51250262

In 2025 en 2026 krijgen alle gemeenten in Nederland via het Gemeentefonds een decentralisatie-uitkering van 2,95 euro per inwoner, met een minimum van 100.000 euro per gemeente. Het doel daarvan is om de nieuw opgebouwde bibliotheekcapaciteit voort te zetten en de bestaande bibliotheken te verbeteren. Mijn inzet is dat alle gemeenten ook na 2026 volgens een vergelijkbare verdeelsleutel (2,90 euro per inwoner, met een minimum van 100.000 euro per gemeente) aanvullende financiering voor het lokale bibliotheekwerk blijven ontvangen, zodat de uitvoering van de wettelijke zorgplicht gedegen vorm kan krijgen. Dit financiële arrangement is vermeld in de toelichting bij het concept-wetswijzigingsvoorstel, waarvoor in het najaar van 2024 een consultatie heeft plaatsgevonden.

Sinds begin dit jaar beschikt ook uw gemeente over een decentralisatie-uitkering die bestemd is voor het lokale bibliotheekwerk. Natuurlijk realiseer ik me dat het bibliotheekwerk een gemeentelijke taak is en dat u de ruimte heeft eigen afwegingen te maken met betrekking tot besteding van gemeentelijke middelen en de decentralisatie-uitkering. Ik weet uiteraard ook dat veel gemeenten in financieel zwaar weer verkeren. Toch doe ik via deze brief een beroep op u: deze extra financiering wordt verstrekt voor het versterken van het bibliotheekwerk in uw gemeente en biedt u de kans om goed beslagen ten ijs te komen zodra de zorgplicht van kracht wordt. Mijn oproep aan u is, wellicht ten overvloede, om de aan uw gemeente toegekende financiële middelen aan de bibliotheek te besteden.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Eppo Bruins